

SERSJANT I UTAKT, Jørstadmoen 1963-1965

Jeg har aldri hatt en general i magen, knapt nok en korporal, og i mitt forhold til omverdenen kan utakt forekomme. At jeg søkte meg inn på en befalskole i førstegangstjenesten hadde ingenting med ambisjoner eller idealisme å gjøre. Det var vanskelig å tenke seg hvordan jeg ellers skulle få meg førerkort aldeles gratis, og i tillegg et eksamenspapir. Dessuten, en befalsskoleelev fikk kr. 8,- i dagpenger, bermen ellers måtte greie seg med skarve kr. 7,-. Og jeg ble sersjant, til og med fenrik, og til sist løytnant. Men de to små stjernene fikk jeg aldri ...

ALBERT-PRISEN FOR BESTE LEIRAVIS I FORSVARET

En gruppe på 11 personer hevet Aukrust-figuren Albert i været for å feire at prisen gikk til leiravisen «SAMBAND». Albert holdes oppe av de største gutta, Generalinspektøren for Hærens Samband og leirkommandanten.

Mange hang seg på den store triumfen; feltpresten, idrettsoffiseren, velferdsoffiseren, velferdsassistenten... ialt syv personer som ikke hadde hatt noen som helst aktiv rolle. Bare to i gruppen hadde bidratt, Torrolv og jeg, begge hadde vi vært redaktører, og slitt med den skramlende stensilmaskinen med håndsveiv ...

KOMPANISJEFEN OM STØVELPUSS

Kompanisjefen var ikke av den brautende typen, men militær korrekt. Han ville ikke ha noen slinger i valsen, for ikke å si fottøyet. På en kompaniopstilling ga han en krystallklar melding til soldatene om elendig støvelpuss: **«En soldats første plikt om morgenen er å pusse støvlene kvelden i forveien!»**

«FENRIKSEN»

Han het Henriksen og var fenrik; altså hadde han én liten stjerne. Han ville markere seg ved troppsopstilling og fant 123 Nygaard som ikke helt hadde fått kontroll på antrekket så tidlig om morgenen. Det var mye å ta fatt i og Fenriksen gikk systematisk til verks med verbale angrep. 123 Nygaard forsvarte seg forsiktigvis: **«Jamen jeg mente ... jamen jeg trodde...»** Da var den kom, denne sagnomsuste tese fra Fenriksen til etterslekten: **«Hva du selv mener og tror har du ingenting med!»**

HAN SOM ALLTID KOM FOR SENT

Han var usedvanlig høflig og vennlig korrekt, denne gutten, og åpenbart fra Oslos beste vestkant. Han forklarte på galant vis hvorfor han - akkurat i dag - uheldigvis og beklageligvis var forhindret fra å komme tidsnok. Troppen sto oppstilt, men en manglet. Jeg fulgte min troppsjeff inn i brakka, og der sto vestkantgutten halvt påkledd. Troppsjeff: **«Men faen i helvete a` Wendelborg, står `u nå der igjen og kødder!»**

SPREDT UORDEN OG TULLEKANTER

Kriging og feltliv har aldri vært min greie. Ei heller overdreven orden i skuffer og skap. Typiske «cowboy-offiserer» som demonstrerer makt og myndighet med lav modenhetshetsfaktor går heller ikke hjem hos meg. Jeg opplevde noen som var riktig ufyselige, slik jeg ser det. Derfor kom vel ikke denne tjenesteuttalelsen særlig overraskende: **«Han synes å mangle det nødvendige driv ved drilling av tropp»**. Jeg vet at dette sikter til at jeg ikke har sans for å brøle uartikulert i tide og utide. Nei, jeg går for spredt uorden og tullekanter. Og en lavtmælt vise.

PÅ SKRÅ BREDDER: «HOLDT OG FRONT!»

Tilfeldigvis oppdaget noen at jeg bæljete viser, og jeg ble trukket inn i en revygruppe ledet av løytnant Lambine, engelsk antagelig, riktig sympatisk kar. Etter en navnløs forestilling i Landvernsalen var vi opprømte og klare for nye oppgaver. Jeg skrev flere viser, bl.a. en Beatles-parodi som vi framførte med parykker og kullissegitarer, et par satireviser og en alvorsvise om aparteide ... «En tommel ned» ... undres hvor den tok veien? Jeg skrev også tittelvisa «HOLDT OG FRONT!» (militær kommando). Utrolig at en stillferdig, sjenert gutt som jeg kunne oppleve slikt! Lillehammer-avisene ga forestillingen gode kritikker på god spalteplass, ikke minst til min person ...

Forestillingen ble omfavnet av Forsvarets Velferdstjeneste og vi hadde en rekke bussturer til leire på Østlandet med forestillingen, også til Perminalen i Oslo.

BRAKKE-TILSTANDER

Som befalsskoleelever hadde vi rimelig gode kaserneforhold. Enda bedre ble det i Befalssmessa. Brakkeforholdene ellers var elendige; 12-mannsrom på rekke og rad og et ynkelig sanitærrom i den ene enden. Det ble snakket om at brakkene var fra tidlig 1800-tallet. En rekrutt i min tropp var journalist og meldte seg til tjeneste for leiravisen. Som redaktør godkjente jeg et innlegg han skrev om brakkeforholdene. Han påpekte bl.a. dårlige rør, så når han sto ved urinalen tisset han på støvlene sine. Han hadde selvsagt rett, men «øvrigheten» likte dårlig innlegget. Jeg ble innkalt til kompanisjefen og formant å styre unna denslags... Ytringsfrihet?

KOMPANISKYTING

Jeg fikk ansvar for gjennomføring av kompaniskytingen; kvittere ut ammunisjon og avlevere regnskap for hvert skudd i skyteprotokoller. Problemet var at diverse befal gikk bananas på slutten av dagen, og fyrte av uten telling. Kort tid etterpå ble jeg bedt om straks å melde meg for kompanisjefen, og jeg grudde for dommen, men sto i stram *giv akt*: **«Sersjant Riise! Skyteprotokollene, utmerket arbeid! Tre av!»**

REP, ØVELSER

Det ble flere rep.øvelser og jeg minnes episoder i Nord-Norge: Jeg ble kommandert til tjeneste i fjellhallen på Bardufoss flystasjon med en gruppe menige. Som befal ble jeg tilbudt feltseng, gutta skulle ligge på gulvet. Jeg valgte gulvet. Solidaritet kalles det visst.

Så ... snø-kaos i indre Troms, og vi hadde ekspedisjonskontor inntil feltstaben. Vi hadde en posthulle med meldinger som ordonnansene skulle bringe ut, samlet i konvolutter så ingen ble borte. En ordonnans kom fortumlet på nattevakt, men øyeblikkelig rede til innsats for fedrelandet. Så ringte telefonen: **«Hva i h.....! er det dere holder på med !?»** Vår mann hadde fordelt 13 tomme militærbrune konvolutter!! Ved avslutningen av øvelsen framførte jeg min *journal* over ting som hadde hendt. Dermed fikk hendelsen sin rettmessige plass i forsvarshistorien under tittelen **«Bremdals konvolutter»**. Hjemturen foregikk i militærkolonne, det tok sin tid (40 km/t) fra indre Troms til Gardermoen. Og jeg hadde blærekatarr.

